

Analiza impactului de reglementare la proiectul Codului silvic

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Proiectul Codului silvic
Data:	
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Mediului
Subdiviziunea:	Direcția politici în domeniul biodiversității
Persoana responsabilă și datele de contact:	Vitalie Dragan tel. 022-204-574 vitalie.dragan@mediu.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
Riscul reducerii terenurilor împădurite, degradării biodiversității forestiere, folosirii neraționale a terenurilor din fondul forestier prin fragmentarea terenurilor, exploatarea ilegală a pădurii și comercializării ilegale a masei lemnoase.	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
<p>Ca sector al economiei naționale, silvicultura Republicii Moldova este condiționată de politica promovată de stat în domeniul forestier și cinegetic, de caracteristicile cantitative și calitative ale resurselor forestiere ale țării, capacitatea sectorului forestier de a satisface nevoile economiei naționale și populației în produsele și serviciile pădurilor.</p> <p>Conform datelor oficiale, fondul forestier național constituie 447483,84 ha sau 13,2% din teritoriul Republicii Moldova. Majoritatea terenurilor fondului forestier (81%) se află în proprietatea statului, restul sunt deținute de primăria (18,4%) și doar 0,6% – de proprietari privați.</p> <p>În Republica Moldova, indicele de acoperire a teritoriului cu păduri, pe parcursul a ultimelor două secole, a evoluat de la 30% până la circa 6% (anul 1918), urmând ca în perioada postbelică să fie parțial recuperat până la 11,4%. Indicatorul respectiv este mult sub media europeană (circa 30%), fiind aproape de sarcina pe termen mediu, stabilită printr-un șir de documente naționale de politici și strategii (15%). În consecință, se înregistrează intensificarea proceselor de eroziune a solului și de alunecare a terenurilor, de schimbare nefavorabilă a regimului hidrologic, aridizarea continuă a condițiilor de mediu. Pădurile reprezintă principalul element privind asigurarea echilibrului ecologic în acest spațiu geografic. Astfel, problema conservării și dezvoltării durabile a pădurilor existente, precum și extinderea terenurilor forestiere prin împădurirea de noi suprafețe inapte utilizării agricole, constituie probleme prioritare de interes național.</p> <p>Totodată, Republica Moldova dispune de 51,2 mii ha vegetație forestieră din afara fondului forestier, ceea ce constituie 30,7 mii ha perdele forestiere de protecție (câmpuri agricole, drumuri, râuri și bazine acvatice etc.) și 20,5 mii ha – alte tipuri de vegetație forestieră (spații verzi, plantații de arbori și arbuști etc.). Majoritatea terenurilor cu vegetație forestieră nu sunt amenajate și gospodărite în baza unor proiecte și planuri justificate și argumentate. Gospodărirea se face cu încălcări ale tehnologiilor silvice și respectării exigențelor ecologice și silvice.</p> <p>Resursele forestiere sunt fragmentate și repartizate neuniform pe teritoriul republicii. Comparativ cu alte țări, Republica Moldova are indicatori foarte mici specifici resurselor forestiere. Pentru fiecare locuitor</p>	

revine câte 0,095 ha, 11,3 mc/an masă lemnoasă în picioare și 0,16 mc/an lemn recoltat. Pădurile sunt dispersate în 3626 trupuri forestiere cu suprafața de la 5 ha până la 5550 ha amplasate în zona de activitate a 920 primării. Teritorial 57,7% din suprafața terenurilor acoperite cu pădure și vegetație forestieră revin zonei de Centru, 26,6% din terenurile respective zonei de Nord și 15,7 % zonei de Sud.

Dispersarea și fragmentarea resurselor forestiere, repartizarea lor neuniformă pe teritoriul țării constituie un factor negativ pentru exercitarea influențelor eco-protective benefice asupra mediului înconjurător, crearea condițiilor confortabile de trai pentru populație și asigurarea cu produse lemnoase și nelemnoase. La suprafața totală a fondului de protecție volumul lemnos este de 39652777 m³ (132 m³/ha) cu o creștere medie anuală de 3,9 m³/ha. Volumul mediu înalt și peste media generală la unitate de suprafață este înregistrat la tei – 241 m³/ha, gorun – 235 m³/ha, frasin – 199 m³/ha, stejar pedunculat – 186 m³/ha, plop alb – 177 m³/ha, carpen – 158 m³/ha. Speciile cu un volum mediu la ha inferior mediei generale sunt: salcâmul – 33 m³/ha, nucul – 42 m³/ha, ulmul de câmp – 66 m³/ha, diversele exotice – 82 m³/ha, diversele rășinoase – 95 m³/ha, diversele tari – 98 m³/ha, paltinul – 103 m³/ha, stejarul pufos – 119 m³/ha.

Republica Moldova pe parcursul a mai multor ani se confruntă cu o insuficiență de resurse forestiere (unica sursă de energie), mai ales în ceea ce privește lemnul ca sursă importantă pentru încălzire și pentru pregătirea hranei (îndeosebi în zonele cu deficit de păduri). Această situație devine tot mai pronunțată odată cu intensificarea fenomenelor climatice sau în perioadele de criză (energetice, economice). Fluctuația prețurilor la sursele de energie accelerează și mai mult presiunea asupra pădurilor, care devin și mai vulnerabile la acțiunile abuzive și nesustenabile. Acest fenomen pune în pericol potențialul pădurilor de a sechestra gazele cu efect de seră (preponderent CO₂) și reduce din contribuția acestora la reducerea efectelor climatice nefavorabile.

Cele mai recente evaluări ale contextului schimbărilor climatice în Republica Moldova și vulnerabilității economiei acesteia, confirmă că schimbările climatice vor spori frecvența și intensitatea majorității fenomenelor extreme și hazardelor naturale (de ex. secetele și inundațiile, furtunile cu grindină, ploile torențiale, înghețurile târzii de primăvară, vânturile puternice). Aceste fenomene vor afecta semnificativ creșterea economică, în special în zonele rurale, care sunt mai dependente de resursele naturale și mai vulnerabile la șocurile climatice, precum și dispun de mai puține resurse pentru evitarea riscurilor. Agricultură, resursele de apă și silvicultura, precum și sănătatea umană sunt printre sectoarele cele mai expuse riscului indus de impacturile schimbărilor climatice. Productivitatea pădurilor, se va reduce, iar tendințele stării patologice (bolile și dăunătorii) urmează să se schimbe în mod advers (Banca Mondială, 2016). Suplimentar, schimbările climatice vor spori vulnerabilitatea grupurilor sensibile, inclusiv a femeilor, a persoanelor cu dizabilități, a persoanelor strămutate și a refugiaților, care sunt afectate disproporțional de efectele dezastrelor.

Acoperirea cu diferite categorii de vegetație forestieră este mică (13,4%), cu o pondere a pădurilor și mai mică (circa 11%). Estimările specialiștilor prevăd necesarul de cel puțin 25% acoperire pentru a face față provocărilor de adaptare la schimbările climatice și asigurare a subzistenței comunităților.

O problemă ar fi tăierile ilicite care afectează grav calitatea pădurilor, ceea ce provoacă degradarea arboretelor atât compozițional, cât și după alte criterii ecologice (consistență, vârstă etc.). Extragerea selectivă și ilicită a unor specii valoroase (cum sunt sorbul, cireșul, stejarul etc.) în scopuri comerciale și în funcție de solicitările pieței produselor din lemn, contribuie la sărăcirea vădită a pădurilor autohtone. Tăierile ilicite provoacă denaturarea habitatelor și a microclimei specifice mediului forestier, iar în consecință au loc schimbări ecosistemice în detrimentul pădurilor. Acolo unde dispare pădurea naturală încep procesele de instalare (populare) a altor specii, care sunt nu doar nespecifice condițiilor staționale, dar și puțin valoroase din punct de vedere economic. Conform rezultatele reviziilor și controalelor efectuate de către specialiștii Agenției „Moldsilva” și întreprinderile silvice de stat în comun cu angajații Inspectoratului pentru Protecția Mediului, volumul cumulativ al tăierilor ilicite depistate oficial în

perioada 2010-2022 în fondul forestier, proprietate publică, gestionat de Agenția „Moldsilva” sau de unitățile administrativ-teritoriale (în continuare – UAT), a constituit circa 71 mii m³, sau o medie de 5,5 mii m³/an (ceea ce constituie aproximativ 1% din media recoltărilor admise). Totuși, există bănuiele rezonabile, susținute de surse independente, că volumul tăierilor ilegale poate fi cu mult mai mare (datele FLEG, 2011; studiul Biroului Național de Statistică, 2022 etc.). Prejudiciul estimat în conformitate cu taxele stabilite de Codul silvic în vigoare au fost de 3065,6 mii lei din care 2338,7 mii lei (76,3 %) este prejudiciul recuperat. În ultimii 3 ani numărul proceselor verbale cu privire la contravenții practic s-a dublat, constituind pentru anul 2020 – 251, anul 2021 – 276, anul 2022- 486, pe când volumul tăierilor ilicite s-a ridicat (2020) – 723,6 la 1507,7 (2022). Tăierile ilicite au ca impact:

- reducerea terenurilor împădurite
- degradarea diversității biologice forestiere,
- reducerea resurselor genetice forestiere,
- reducerea eficacității de funcționare a pădurilor în calitate de ecosistem,
- reducerea cantității de apă.

O altă problemă identificată este folosirea nerațională a terenurilor din fondul forestier care duce la fragmentarea terenurilor, efectuarea construcțiilor și darea în arendă neautorizate (în scop de recreere și cinegetic). Deși legislația este strictă și directă în ceea ce privesc construcțiile în fondul forestier, arendașii, utilizând diferite metode, reușesc să interpreteze normele legislative eronat. Acțiunile descrise au dus la reducerea și segmentarea suprafeței fondului forestier. Din numărul totalul de 842 contracte de arendă a fondului forestier, în perioada 2008-2023 au fost reziliate prin judecată și de comun acord ale părților 534 contracte cu suprafața totală de 12047,794 ha.

Un alt factor care frânează dezvoltarea sectorului forestier este organizarea actuală a întreprinderilor silvice care au activități complexe și foarte variate, lipsește specializarea pe domenii, concentrarea și optimizarea cheltuielilor, activitatea în condiții de competitivitate și performanță, dotarea cu tehnologii și tehnici moderne etc.

Astfel Gestionarea durabilă a pădurilor și vegetației forestiere a devenit o preocupare prioritară a comunității mondiale în ansamblu. Un pas de primă importanță pentru conturarea unei politici ecologice a sectorului forestier în Republica Moldova, trebuie să constituie crearea unor noi instrumente economice, bazate pe elemente menite să stimuleze 3 direcții strategice de bază:

- sporirea potențialului ecologic și productiv al pădurilor;
- regenerarea și împădurirea terenurilor fondului forestier;
- extinderea suprafețelor cu vegetației forestieră.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele care au dus la apariția problemei sunt:

- efectele schimbărilor climatice asupra pădurilor;
- organizarea actuală a întreprinderilor silvice care au activități complexe și foarte variate (colectarea semințelor; creșterea materialului forestier de reproducere; regenerările/lucrările de extindere a vegetației forestiere; tratamentele silvice; creșterea faunei de vânătoare și organizarea vânătorilor; colectarea, prelucrarea și comercializarea produselor nelemnoase, prelucrarea lemnului și producerea mărfurilor de larg consum etc.);
- tehnologii și echipamente precare/invechite;
- capacitatea redusă de asigurare cu material forestier de reproducere calificat;
- construcții și darea în arendă neautorizate (în scop de recreere și cinegetic);
- creșterea numărului de cazuri de tăiere ilicite a pădurii;
- fluctuația prețurilor la sursele de energie;
- cadrul normativ și instituțional imperfect

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Administrarea pădurilor s-a desfășurat de-a lungul istoriei, prin legi și regulamente naționale, bazate pe planificarea pe termen lung a măsurilor administrative, pădurile fiind influențate, de-a lungul secolelor, de existența așezărilor umane și de activitățile umane, cu tot ce includ acestea.

Dacă cercetăm istoria provinciei între Prut și Nistru, constatăm că suprafața terenurilor acoperite cu păduri era cu mult mai mare decât cea de azi, micșorându-se cu 30% față de suprafața de la începutul secolului XIX.

Evoluția suprafețelor împădurite sau a proprietății forestiere în Basarabia a început a fi cunoscută abia pe la începutul secolului XIX, când au fost executate primele lucrări topografice și care au prezentat rezultate mai aproape de realitate. Aceste lucrări de o covârșitoare importanță au fost executate de comisiuni topometrice militare, instituite de Marele Stat Major al Imperiului Rus, iar rezultatele lucrărilor au fost publicate în anul 1862.

În anii 1919-1921 a survenit un eveniment important: exproprierea pe seama statului a tuturor pădurilor proprietatea mănăstirilor și a particularilor cu suprafața de 180,0 mii ha, cu excepția celor răzășești și țărănești cu suprafața de circa 21,0 mii ha. Astfel, din întregul domeniu forestier, 91% a devenit proprietatea statului și 9% au rămas și mai departe în posesie particulară. Primul rezultat îmbucurător al acestei măsuri aplicate este că, în intervalul anilor 1922-1935, suprafața pădurii nu numai că nu s-a micșorat, ci, dimpotrivă, a devenit cu 10% mai mare, fapt care confirmă părerea multora, că exproprierea pădurilor basarabene le-a salvat de la o distrugere sigură și că în viitor ele trebuie să aparțină numai statului, care este singurul în măsură să le păstreze pentru generațiile viitoare.

Odată cu destrămarea statului sovietic și declararea independenței în 1991, Republica Moldova a moștenit resursa forestieră în limitele care există și acum – care a devenit sursa strategică economică/energetică și ecologică (ca valoare și factor de echilibru important). Fluxurile de lemn de lucru și de calitate au scăzut, iar prețurile au crescut simțitor. Respectiv, resursa forestieră națională a devenit în foarte scurt timp suprasolicitată și afectată de intruziune puternică. În acea perioadă de după destrămarea URSS, Republică Moldova î-și revedea și conștientiza locul și posibilitățile sale reale a unui stat mic cu puține resurse naturale, precum și cu puține domenii ale economiei naționale dezvoltate și competitive. Legislația din acea perioadă purta un caracter declarativ, fără evaluarea impactelor sociale și de mediu a diferitor scenarii de dezvoltare. În conformitate cu articolul 14 al Codului silvic, pădurile Republicii Moldova au fost încadrate în grupa I funcțională, stabilindu-le în exclusivitate funcții de protecție a mediului înconjurător. În Republica Moldova problema tăierilor ilicite ale vegetației forestiere poate fi abordată ca una dintre cele mai stringente probleme ale sectorului forestier. Impactul tăierilor ilicite asupra economiei nu a fost evaluat și nu sunt date statistice oficiale la acest capitol. Aducem doar unele cifre pentru anii 2015-2017 din informațiile oferite de întreprinderile subordonate Agenției “Moldsilva” prejudiciul estimat în conformitate cu taxele stabilite de Codul silvic în vigoare a fost de 3065,6 mii lei din care 2338,7 mii lei (76,3 %) este prejudiciul recuperat. În ultimii 3 ani numărul proceselor verbale cu privire la contravenții practic s-a dublat, constituind pentru anul 2020 – 251, anul 2021 – 276, anul 2022- 486, pe când volumul tăierilor ilicite s-a ridicat (2020) – 723,6 la 1507,7 (2022). Aceste cifre reprezintă doar valoarea în bani a volumului masei lemnoase recoltate ilicit și nu reflectă prejudiciul real cauzat ecosistemelor forestiere, care este cu mult mai mare.

Folosirea nerațională a terenurilor din fondul forestier a condus la fragmentarea terenurilor, fiind efectuate construcții și darea în arendă neautorizate (în scop de recreere și cinegetic). Deși legislația este strictă și directă în ceea ce privesc construcțiile în fondul forestier, arendașii, utilizând diferite metode, reușesc să interpreteze normele legislative eronat. Acțiunile descrise au dus la reducerea și segmentarea suprafeței fondului forestier.

O dată cu intrarea în vigoare a Hotărîrii Guvernului nr. 187/2008 pentru aprobarea Regulamentului privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărire cinegetică și/sau de recreere, Agenția „Moldsilva” a încheiat 842 contracte, inclusiv:

- în perioada anilor 2008-2009 au fost încheiate 418 contracte pe o suprafață de 10648,745 ha.
- în anul 2010 au fost încheiate 265 contracte pe o suprafață de 1913,51 ha, dintre care 254 contracte în scop de recreere pe o suprafață de 679,61 ha și 11 contracte pe o suprafață de 2233,9 ha în scop de gospodărire cinegetică.
- în anul 2011 au fost încheiate 94 contracte pe o suprafață de 1552,943 ha, inclusiv în scop de gospodărire cinegetică 9 contracte, pe o suprafață de 1414,0 ha și 85 contracte pe o suprafață de 138,943 ha, în scop de recreere.
- în anul 2012 au fost încheiate 65 contracte pe o suprafață de 918,876 ha, dintre care 59 contracte pe o suprafață de 133,696 ha în scop de recreere 6 contracte pe o suprafață de 785,18 ha în scop de gospodărire cinegetică.

În acest sens, aducem la cunoștință precum că din anul 2012 careva contracte noi în scop de recreere și/sau cinegetică nu au mai fost semnate.

Din numărul totalul de 842 contracte de arendă a fondului forestier, în perioada 2008-2023 au fost reziliate prin judecată și de comun acord ale părților 534 contracte cu suprafața totală de 12047,794 ha.

Astfel la data de 13.04.2023 între Agenția „Moldsilva” și alți beneficiari, sunt active 308 contracte de arendă. E de menționat că 287 contracte sunt atribuite în scop de recreere, cu suprafața totală de 730,1862 ha și 21 contracte sunt atribuite în scop de gospodărire cinegetică cu suprafața totală de 2256,09 ha. Tendința generală este rezilierea contractelor, care s-a început deja.

Fără o intervenție va continua: reducerea terenurilor împădurite, degradarea diversității biologice forestiere, reducerea resurselor genetice forestiere, reducerea eficacității de funcționare a pădurilor în calitate de ecosistem.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Cadrul strategic în domeniul biodiversității:

- Strategiei națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” adoptată prin Legea 315/2022
- Strategia de mediu pentru anii 2014-2023, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 301/2014
- Programul național de extindere și reabilitare a pădurilor pentru perioada 2023-2032 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 55/2023;

Cadrul normativ în domeniul biodiversității:

- Legea nr. 439/1995 regnului animal;
- Legea nr. 1102/1997 cu privire la resursele naturale;
- Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat;
- Legea nr. 591/1999 cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale;
- Legea nr. 1041/2000 pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate;
- Legea nr. 325/2005 cu privire la Cartea Roșie a Republicii Moldova;
- Legea regnului vegetal nr. 239/2007;
- Legea nr. 94/2007 cu privire la rețeaua ecologică;
- Legea nr. 132/2018 privind fondarea Rezervației biosferei „Prutul de Jos”
- Hotărîrea Guvernului nr. 414/1997 cu privire la clasificarea pădurilor pe grupe și categorii funcționale;
- Hotărîrea Guvernului Nr. 782/2000 pentru aprobarea regulamentelor-cadru ale parcurilor naționale, monumentelor naturii, rezervațiilor de resurse și rezervațiilor biosferei;

- Hotărîrea Guvernului nr. 414/2000 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor și complexelor din fondul ariilor naturale protejate de stat;
- Hotărîrea Guvernului nr. 784/2000 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la ariile cu management multifuncțional, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile naturale, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile peisagistice și Regulamentului-cadru cu privire la monumentele de arhitectură peisageră;
- Hotărîrea Guvernului nr. 785/2000 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la grădinile botanice, Regulamentului-cadru cu privire la grădinile dendrologice, Regulamentului-cadru cu privire la grădinile zoologice, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile științifice;
- Hotărîrea Guvernului Nr. 803/2002 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de instituire regimului de arie naturală protejată;
- Hotărîrea Guvernului Nr. 665/2007 pentru aprobarea Regulamentului-cadru al zonelor umede de importanță internațională;
- Hotărîrea Guvernului Nr. 1107/2003 despre aprobarea Regulamentului cu privire la înființarea, înregistrarea, completarea, păstrarea, exportul și importul colecțiilor de animale și plante din flora și fauna sălbatică;
- Hotărîrea Guvernului Nr.27/2004 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea tăierilor în fondul forestier și vegetația forestieră din afara fondului forestier;
- Hotărîrea Guvernului Nr. 1094/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de folosință specială a obiectelor Cărții Roșii a Republicii Moldova;
- Hotărîrea Guvernului nr. 187/2008 pentru aprobarea Regulamentului privind atribuirea în folosință a terenurilor din fondul forestier în scopuri de gospodărire cinegetică și/sau de recreere;
- Hotărîrea Guvernului Nr. 211/2009 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor regnului vegetal;
- Hotărîrea Guvernului Nr. 667/2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la pășunat și cosit;
- Hotărîrea Parlamentului Nr. 201/2013 privind fondarea Parcului Național „Orhei”;
- Hotărîrea Guvernului Nr. 923/2014 pentru aprobarea Regulamentului de funcționare a Parcului Național „Orhei”;
- Hotărîrea Guvernului nr. 254/2021 pentru aprobarea actelor normative cu privire la constituirea și gestionarea Fondului cinegetic național.

Totuși, cadrul legal actual definește insuficient termenii-cheie, domeniile de responsabilitate, interconexiunea cu alte autorități și sarcinile/competențele. În general, elementele de procedură sunt elaborate superficial, neclare sau lipsesc complet. Aceste deficiențe fac dificilă aplicarea legilor, deoarece autoritățile administrației publice centrale nu au stabilită exact natura relațiilor cu alte structuri similare sau cu autoritățile publice locale (nivelurile întâi și al doilea).

În cadrul legilor existente, aspectele tehnice sunt încă puțin definite, iar unele aspecte importante sunt tratate diferit în documentele emise la diferite niveluri de către Guvern sau autoritățile centrale de specialitate.

Legea fundamentală care guvernează activitatea în domeniul forestier este Codul silvic nr.887/1996. Având în vedere modificările majore produse în ultimii ani, nevoia unor noi instrumente pentru protejarea și gestionarea durabilă a fondurilor forestier și cinegetic, precum și pentru armonizarea legislației forestiere cu legislația europeană este stringentă. În același context, este necesară modificarea și completarea legislației subsecvente Codului silvic, respectiv a ansamblului de regulamente, norme și instrucțiuni care reglementează în detaliu regimul silvic.

Totodată, se menționează că printre cauzele principale care frânează dezvoltarea sectorului forestier se regăsește organizarea actuală a întreprinderilor silvice care au activități complexe și foarte variate

(colectarea semințelor; creșterea materialului forestier de reproducere; regenerările/lucrările de extindere a vegetației forestiere; tratamentele silvice; creșterea faunei de vânătoare și organizarea vânătorilor; colectarea, prelucrarea și comercializarea produselor nelemnoase, prelucrarea lemnului și producerea mărfurilor de larg consum etc.). Complexitatea asigură diversificarea surselor de venituri și, în condițiile crizelor și schimbărilor bruște pe piață, este un lucru benefic, dar lipsește specializarea pe domenii, ceea ce împiedică efectuarea consolidării/concentrării și optimizării cheltuielilor. Activitatea întreprinderilor pentru silvicultură are loc în condiții de lipsă de competitivitate și performanță.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

- dezvoltarea durabilă a sectorului forestier;
- consolidarea sectorului forestier comunal prin extinderea suprafețelor împădurite și reabilitarea celor existente;
- asigurarea sustenabilității vegetației forestiere plantate și/sau reabilite;
- asigurarea diversității biologice a pădurii;
- eficientizarea procesului de gospodărire a fondurilor forestier;
- folosirea rațională a produselor și serviciilor forestiere;
- diminuarea corupției și a altor fenomene negative admise în activitățile sectorului forestier;
- diminuarea cazurilor tăierilor ilegale a pădurii;
- compensarea pierderilor producție silvice;
- perfecționarea cadrului normativ și instituțional de reglementare a activităților din domeniul forestier

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „**a nu face nimic**”, care presupune lipsa de intervenție

Lipsa de intervenție va genera:

- folosirea irațională a produselor și serviciilor forestiere;
- reducerea productivității pădurilor ce va genera insuficienței de resurse forestiere
- micșorarea potențialului pădurilor de a sechestra gazele cu efect de seră (în continuare – *GES*) (preponderent CO₂);
- creșterea cazurilor de tăiere ilegale a pădurii;
- creșterea prețurilor de comercializarea masei lemnoase;
- sporirea vulnerabilității bunurilor față de impacturile hazardurilor naturale;
- diminuarea calității mediului înconjurător cu impact direct asupra sănătății populației

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țintesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Principalele prevederi:

- gestionarea durabilă a fondului forestier, care include activități (regenerarea, paza și protecția pădurilor, conservarea biodiversității biologice, principii și elaborarea politicilor forestiere):
- au fost revizuite și introduse noțiuni noi care, pentru implementarea Codului silvic, sunt absolut necesare (administrarea pădurilor, amenajarea pădurilor, amenajament silvic, bilet silvic, certificare forestieră, management forestier durabil, servicii ecosistemice etc.);
- a fost clar specificat care sunt obiectele fondului forestier
- au fost revizuite prevederile ce reglementează dreptul de proprietate asupra terenurilor fondului forestier;

<ul style="list-style-type: none"> - au fost revizuite competențele autorității publice centrale și a celei administrative pentru silvicultură și cinegetică; - controlul și supravegherea asupra fondului forestier și cinegetic, terenuri acoperite cu vegetație forestieră; <p>controlul și supravegherea asupra fondului forestier și cinegetic, terenurilor acoperite cu vegetație forestieră</p> <ul style="list-style-type: none"> - au fost incluse prevederi privind gestiunea fondului forestier, altor terenuri ale fondului forestier, precum și a vegetației forestiere din afara fondului forestier; - au fost introduse cerințe noi privind certificarea forestieră (anterior aceste cerințe nu erau în Codul Silvic) fiind act voluntar, procesul de certificare putând fi demarat numai la solicitarea proprietarului, respectiv administratorului pădurii respective; - a fost modificat conceptual modul de atribuire a terenurilor din fondul forestier în alte scopuri decât cele silvice, cauzat de scoaterea terenurilor din fondul forestier pentru folosirea lor în alte scopuri decât cele silvice, drepturile și obligațiile gestionarilor de terenuri din fondul forestier, accesul persoanelor fizice pe terenurile fondului forestier proprietate publică; - au fost introduse prevederi privind mărirea posibilității de recoltare a masei lemnoase la produsele principale în pădurile fondului forestier proprietate privată, volumul maxim de masă lemnoasă recoltat, condițiile de recoltare, etc - mecanismul economic în domeniul administrării fondului forestier (folosirea resurselor contra plată, modul de constituire a plăților, sursele de finanțare a activităților în domeniul administrării fondurilor forestier și cinegetic. - reglementarea mecanismului de regenerare a pădurii; - au fost incluse prevederi privind măsurile de protecție a fondului forestier și altor terenuri acoperite cu vegetație forestieră împotriva bolilor și a dăunătorilor; - amenajarea, evidența, monitoringul fondului forestier; - sa reglementat mecanismul asigurării integrității și dezvoltării fondului forestier 	
<p>c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare</p>	
<p>Nu au fost luate în calcul alte opțiuni.</p>	
<p>4. Analiza impacturilor opțiunilor</p>	
<p>a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate</p>	
<p>În contextul crizei energetice, efectele negative a situației actuale în domeniul silvic sunt critice deoarece în ultimii ani nu a existat un program care ar stabili împădurirea ca un proces continuu, durabil și eficient. Acest fapt a condus la degradarea pădurilor prin tăieri ilicite, reducerea suprafețelor terenurilor împădurite, degradarea solului folosind ineficient terenurile agricole, colectarea abuzivă a produselor pădurii care a condus la dispariția soiurilor de plante, diminuarea calității mediului înconjurător, ce are efect direct asupra sănătății populației etc.</p> <p>Enunțăm, că efecte pozitive ale stării actuale nu au fost identificate. Urmare a promovării proiectului în cauză, va fi oprită degradarea pădurilor prin împădurirea și reîmpădurirea stabilite PNERP, mărirea suprafețelor terenurilor împădurite inclusiv pe pământuri degradate, folosirea eficientă a solului terenurilor agricole, utilizarea produselor pădurii care a condus la dispariția soiurilor de plante, îmbunătățirea calității mediului înconjurător prin utilizarea rațională și reglementată a resurselor naturale.</p>	

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Aprobarea proiectului de act normativ va avea mai multe impacturi precum:

Economic - prin aplicarea folosire rațională a terenurilor, indiferent de proprietar (stat sau privat), dezvoltarea infrastructurii pentru menținerea bazei genetice și creștere a materialului săditor, dezvoltarea durabilă a pădurilor, reglementarea activităților care pot fi desfășurate în păduri, promovarea și menținerea unui management forestier durabil prin certificarea produselor și proceselor în domeniul forestier se va asigura piața internă cu producție lemnoasă și nelemnoasă, creșterea volumului exportului al produselor pădurii, sporirea competitivității sectorului forestier; creșterea profiturilor pentru producători, cât și a veniturilor la bugetul stat, creșterea gradului de accesibilizare a fondului forestier național ,aprovizionarea cu lemne de foc a păturilor social vulnerabile.

Mediu- Păstrarea pădurilor este garanția unui mediu sănătos, cu atât mai mult că circa 90% din biodiversitatea terestră este asociată cu ecosistemele forestiere. În condițiile Republicii Moldova, când resursele forestiere sunt limitate și suprafața acoperită cu păduri nu poate asigura pe deplin condiții favorabile de trai pentru numeroase specii de plante și animale, protejarea pădurilor devine un imperativ al timpului. Ecosistemele forestiere sunt complexe, având la bază numeroase relații și conexiuni între organismele ce le populează, dar și între pădure și comunitățile umane.

Dispariția unei specii în natură sau a unei populații la nivel local poate denatura existența a mai multor specii, acestea la rândul lor periclitează alte elemente ale ecosistemului.

Tăierile ilicite afectează mult calitatea pădurilor rezultând în degradarea arboretelor, atât compozițional, cât și după alte criterii ecologice (consistență, vârstă etc.). Extragerea selectivă și ilicită a unor specii valoroase (cum sunt sorbul, cireșul, stejarul etc.) în scopuri comerciale și în funcție de solicitările pieței produselor din lemn, contribuie la sărăcirea vădită a pădurilor autohtone.

Tăierile ilicite provoacă denaturarea habitatelor și a microclimei specifice mediului forestier, în consecință au loc schimbări ecosistemice în detrimentul pădurilor.

Din punct de vedere climatic, reducerea terenurilor acoperite cu păduri prin defrișarea lor pune în pericol capacitatea ecosistemelor de a absorbi emisiile de carbon, iar acestea din urmă influențează regimul termic al planetei.

Păstrarea ecosistemelor forestiere, dar și extinderea lor, devine foarte actuală în procesul de schimbare a climei, atât la nivel local, cât și global. Unele țări, inclusiv Republica Moldova, participă activ la procesele de reducere a emisiilor de carbon prin sechestrarea biologică a carbonului, implementând acțiuni de plantare a pădurilor și conservare a solurilor forestiere.

Resursele de apă și de sol sunt direct afectate de tăierile ilegale. Apariția unor fenomene asociate schimbărilor climatice, cum ar fi inundațiile și temperaturile ridicate sau seceta, este cauzată de reducerea suprafețelor acoperite cu păduri.

Cercetările savanților la nivel global demonstrează că defrișările pot condiționa direct valorile temperaturii mediului și nivelul de precipitații în atmosferă. Există o relație directă între tăieri ilicite (defrișările) și calitatea apei, fapt ce denotă importanța pădurilor ca filtru ecologic.

Republica Moldova se confruntă cu insuficiența resurselor acvatice (apă potabilă) și, în special, cu calitatea proastă a apei. Defrișările iraționale ale pădurilor și distrugerea vegetației forestiere din preajma bazinelor acvatice pune în pericol stabilitatea solurilor asociate apelor și favorizează alunecările de teren.

Deșertificarea afectează la moment circa 25% din suprafața terestră a globului, iar Republica Moldova se află în zona riscului deșertificării. Pădurile reprezintă una dintre modalitățile de prevenire a eroziunii solurilor și a procesului de deșertificare, în special în regiunile unde aceste fenomene sunt cauzate de activitatea irațională a omului.

Social –biomasa forestieră rămâne sursa preferată de energie pentru populația țării, iar interesul față de lemnul de foc nu scade (actuala criză energetică din 2022-2023 confirmă acest lucru). Pădurile utilizate sustenabil pot genera surse suficiente de lemn în scopuri energetice, fără a provoca daune mediului. Piața energetică, cu relațiile economice (inclusiv regionale) în formare, este instabilă. Scumpirea surselor energetice influențează piața și mai mult. O mare parte din masa lemnoasă recoltată la nivel național este menită să asigure solicitările pentru lemn de foc pentru nevoile vitale (subzistență), dar interesul față de lemn crește totuși. Pentru populația rurală, lemnul de foc reprezintă, practic, unica sursă de căldură. Însă posibilitățile fondului forestier actual nu permit asigurarea tuturor necesităților locale în lemn de foc. Eficiența scăzută a sobelor (deseori poluatoare și mari consumatoare de lemn) impune elaborarea unor activități separate pentru a introduce sisteme energetice cu randament înalt, ceea ce, direct, ar reduce din consumul lemnului și, indirect, ar diminua presiunea asupra pădurilor naționale. Conform cercetărilor privind consumul de energie în gospodăriile casnice efectuate de Biroul Național de Statistică în anul 2022, în perioada 1 aprilie 2021-1 aprilie 2022, pentru necesitățile casnice au fost consumate: gaze naturale – 371,5 milioane m³; brichete/peleți –13,9 mii tone; lemne de foc – 2656,2 mii m³; deșeuri lemnoase – 242,0 mii tone; energie electrică –1648,0 milioane kWh. În tabelul 1 este prezentat consumul mediu, pe regiuni, în gospodăriile care au utilizat surse energetice, conform studiului Biroului Național de Statistică din anul 2022.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Nu au fost analizate alte opțiuni

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Cele mai mari riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor sunt, abuzurile persoanelor responsabile care implementează litera legii, care, pot crea premise pentru a exercita drepturi necuvenite sub tutela normei legale, astfel, discreditând intenția legală de a acorda mai multă autonomie gestionarilor de terenuri cu vegetație forestieră de a gestiona eficient aceste bunuri.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce

impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Potrivit Codului silvic, vegetația forestieră necesită a fi utilizată în mod durabil și rațional, cu respectarea normelor silvice. În contextul vizat este de menționat că, actul normativ are impact direct asupra gestionarilor fondului forestier de stat, proprietatea statului, APL-ilor și proprietate privată. Gestionari ai proprietății de stat sunt entitățile silvice întreprinderi de stat. Autoritățile publice locale gestionează terenuri cu vegetație forestieră care la fel este proprietate de stat. În calitate de gestionari ai proprietății de stat sau private sunt persoanele private fie fizice, fie juridice care gestionează terenuri împădurite, însă, suprafața terenurilor de acest tip este una neînsemnată, comparativ cu cea gestionată de stat.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Opțiunea propusă (recomandată) – Adoptarea noului Cod Silvic

Opțiunea care nu va avea efect negativ asupra beneficiarilor deoarece prevede cerințe privind gestionarea durabilă a pădurilor care include regenerarea, paza și protecția pădurilor, conservarea biodiversității biologice inclusiv, asigurarea măsurilor de adaptare a sectorului forestier la schimbările climatice. Astfel, în proiect au fost revizuite și completate prevederile din Codul Silvic în vigoare și introduse prevederi noi ce țin de:

- Instituirea Fondului forestier;
- Dreptul de proprietate asupra terenurilor fondului forestier;
- Certificarea forestieră;
- Obligațiunile proprietarilor privați de terenuri forestiere;
- Tipurile de regenerare a pădurii
- Măsurile de protecție a fondului forestier și altor terenuri acoperite cu vegetație forestieră

împotriva bolilor și a dăunătorilor;

Totuși, un potențial efect negativ poate fi produs asupra mediului înconjurător prin faptul abuzului asupra vegetației forestiere în lipsa necesității declarate. Totodată, implementarea proiectului va influența direct dezvoltarea, modernizarea și alinierea la standardele de calitate UE a serviciilor veterinare.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Implementarea prevederilor Codului Silvic va fi pusă în sarcina Ministerului Mediului și Agenție Moldsilva

Pentru punerea în aplicare este necesară modificarea și aprobarea cadrului normativ vertical în vederea ajustării acestuia noilor cerințe:

- aprobarea indicatorilor pentru fiecare criteriu al gestionării durabile a pădurilor;
- aprobarea normelor tehnice, silvice care constituie regimul silvic;
- aprobarea amenajamentelor silvice;
- aprobarea procedurii de supraveghere (monitorizare) asupra stării, folosirii, regenerării, pazei și protecției fondului forestier și altor terenuri acoperite cu vegetație forestieră

- aprobarea normelor privind clasificarea pădurilor pe grupe, subgrupe, categorii funcționale și tipuri de categorii funcționale;

- probarea mecanismului privind atribuirea în folosință a terenurilor din fondul forestier în scopuri de gospodărie cinegetică și/sau de recreere, etc.

Totodată pentru implementarea prevederilor noului Cod Silvic va fi necesar reformarea Agenției Moldsilva și a întreprinderilor de stat din subordine care activează în baza Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției Moldsilva, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.150 din 02.03.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

1. Gradul de împădurire

2. Numărul plantațiilor silvice noi ;

3. Numărul terenurile forestiere reabilitate

4. Numărul perdelelor forestiere și împădurirea fâșiilor riverane

5. Numărul petițiilor recepționate

6. Numărul încălcărilor constatate

7. Numărul amenzilor aplicate

8. Cuanțumurilor despăgubirilor pentru prejudiciului cauzat mediului

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Estimativ, performanța impactului actului normativ va fi resimțită, în perioada imediat următoare intrării în vigoare a acestuia, însă, punerea în aplicare integrală a soluțiilor oferite de actul normativ, va fi posibilă odată cu modificarea cadrului normativ aferent Codului Silvic. Astfel, monitorizarea și evaluarea opțiunii va fi posibilă permanent.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Grupurile interesate de intervenția propusă sunt:

Grupul I

- Organizațiile neguvernamentale, în calitatea lor de reprezentanți ai societății civile;

- Proprietarii terenurilor

- Cetățenii Republicii Moldova

Grupul II

Autoritățile publice centrale și locale

Grupul III

Instituțiile științifice și de cercetare

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Consultarea s-a efectuat prin expunerea/publicarea a Analizei impactului pe pagina web a Ministerului Mediului, la compartimentul "Transparența decizională", rubrica "Proiecte de documente" pe pagina web

Totodată AIR a fost remis spre consultare Congresul Autorităților locale (CALM) și Consiliului ONG-lor de mediu:

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Propuneri și sugestii privind Analiza impactului de reglementare pentru proiectul nominalizat nu au parvenit.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alterativă 1	Opțiunea alterativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0		
povara administrativă	3		
fluxurile comerciale și investiționale	0		
competitivitatea afacerilor	0		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0		
concurența pe piață	0		
activitatea de inovare și cercetare	0		
veniturile și cheltuielile publice	2		
cadrul instituțional al autorităților publice	0		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	2		
situația social-economică în anumite regiuni	0		
situația macroeconomică	0		
alte aspecte economice	0		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0		
nivelul de salarizare	0		
condițiile și organizarea muncii	0		
sănătatea și securitatea muncii	0		
formarea profesională	0		
inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației			
nivelul sărăciei	0		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	3		
diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0		
modul sănătos de viață al populației	0		

nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	2		
nivelul și calitatea educației populației	0		
conservarea patrimoniului cultural	0		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	0		
alte aspecte sociale	0		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0		
calitatea aerului	0		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	1		
biodiversitatea	1		
flora	1		
fauna	1		
peisajele naturale	1		
starea și resursele solului	1		
producerea și reciclarea deșeurilor	0		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0		
consumul și producția durabilă	0		
intensitatea energetică	0		
eficiența și performanța energetică	0		
bunăstarea animalelor	3		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0		
utilizarea terenurilor	1		
alte aspecte de mediu	3		
<i> Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota</i>			

0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe